

1. Selle kohta, kuidas Aafrika oma nime sai, on palju erinevaid teooriaid. Üks põhilisi uskumusi on, et sõna Aafrika tuleneb kreekaakeelsest sõnast **Aphriké** (Αφρική) mille omakorda võtsid omaks roomlased. Mida Aafrikale iseloomulikke kreeklased selle sõnaga kirjeldasid?
2. Millise terminiga nimetatakse põhiliselt 1970-ndatel vändatud filme mis olid põhiliselt suunatud USA neegritele, teemad ulatusid Harlemi allilmast kuni Aafrika printsideni kes on Dracula poolt hammustada saanud ja korraldavad hirmutegusid Los Angeleses. Filmi *soundtrack*-iks olid põhiliselt *funk* ja *soul* muusika. Tuntumad näited: “Shaft”, “Sweet Sweetback's Baadasssss Song”, “Foxy Brown”. Mis filmižanriga on tegemist?
3. Kui Araabia isikunimes on täiend-tiitel **hafiz**, siis mida see tähendab?
4. Kes on see tennisist, kelle nimel on Suure slämmi turniiridel peetud matside arvu rekord – 56 (1991-2004)? Parimaks saavutuseks jäi poolfinaali jõudmine Austraalias. ATP edetabelis jõudis 6. kohani (1995). 1992 tõi koos paarismängupartneri Piet Norvaliga oma kodumaale ühe vaid kahest hõbemedalist Barcelona OM-ilt. Aastal 2000 võitis koos Amanda Coetzeriga võistkondliku Hopmani karika.
5. Mingi aeg tagasi küsiti Jüri mängus Lõuna-Ameerika Liidu keskust. Meie tahame aga teada Aafrika Liidu Komisjoni keskust ehk Aafrika halduskeskust. Lisavihjeks, et linna peaväljakuks on Meskeli väljak ning sõpruslinnadeks on ka Beer Sheba ja Tel Aviv. Mis linn?

11. Seoses 2010. aasta jalgpalli MM-võistlustega pakkusid palju kõneainet staadionitel puhutavad lärmakad pasunad – vuvuzelad. Üks neegrite kristlik sekt aga väidab, et pasuna, mis algselt kandis nime **imbomu** võttis esimesena kasutusele nende sekti asutaja, “Aafrika messias” (1870-1935) , seepärast on tegemist püha pilliga ja ainult nende sektil on õigus seda kasutada usulistel tseremooniatel, kuna ainult nemad oskavad seda õigesti puhuda. Kindlasti ei ole vuvuzela koht aga kommertslikel avalikel üritustel. Mis nime kannab see religioon, mille ametlik nimi on Naatsreti Baptistlik Kirik (suulu k. iBandla lama Nazaretha)? See on ka asutaja Isaiah ... perekonnanimi
12. Jaan Kirsipuu ja ta elukaaslane tantsija Monika Tuvi käisid sel aastal esmakordselt Aafrikas külas Monika isal ja sugulastel, kus said sooja vastuvõtu osaliseks. Jalgrattur Kirsipuu oli ka varem võistlusreisidel sellele maale sattunud aga Monika visiit oma esivanemate mandinkade juurde oli esmakordne. Milline riik see oli? Lootuses saada finantsabi Liibüalt, võttis selle riigi juht septembris 1976 vastu islami (kui raha ei saadud, loobus sellest sama aasta detsembris).
13. Aafrika rahvarohkeimas riigis Nigeeria Liitvabariigis oli värvikas periood, nimelt Biafra vabariigi olemasolu 1967-70 a. Peamises naftatootmispriirkonnas nõudis suurim kohalik rahvusgrupp suuremat osa naftatulust. Mis rahvas?
14. Kui Nigeeria rikkuseks on nafta, siis milline energiarikas tooraine on põhjanaabri Nigeri peamine eksporditav, andes ligi 70% riigi eksporditulust? Küsitava tooraine tootmismahult on Niger maailmas 6.kohal, suurimad tootjad on Kasahstan, Austraalia ja Kanada.
15. HELIKÜSIMUS: Küsime 1990. aastal USA-s asutatud bändi, mis miksib omavahel rocki, jazzi, funki ja maailma muusikat. Bänd saavutas oma tipu 1990ndate keskel, kui võideti Grammy. Nimetage see Johannesburgis sündinud ansambli asutaja nime järgi saanud kollektiiv.

16. Läbi Aafrika südame jookseb 30. meridiaan. 1992 aastal rändas üks briti tele-rännumees Arktikast Antarktikasse mööda 30. meridiaani (nii täpselt kui võimalik lennukit kasutamata) läbides sealjuures ka Tallinna. Reis kestis kokku 5 ja pool kuud millest suurem osa tuli veeta Aafrikas. Kes on see tuntud tele- ja ka filmitäht?

17. Senegalist pärit kabetaja avastati prantslaste poolt 1959. aastal. Must mees tekitas furoori 1960. aastal, kui ta lõpetas maailmameistrivõistlused teisena, eespool eksmaailmameistrit Iser Kupermani. Maailmameistritatš Kupermaniga 1963. aastal ei saanudki aga teoks. Kuigi küsitav suri 1978. aastal autoõnnetusse, siis ta kuulutati 1986. aastal postuumselt maailmameistriks. Kellest on jutt?

18. Ruanda ja Burundi aladel omavahelise verevalamisega kurikuulsaks saanud pärismaalased hutud ja tutsid said omavahel päris hästi läbi enne Euroopa kolonistide saabumist. Väidetavalt olevat just eurooplased ajanud need hõimud juba sajandeid kestnud vihavaenu. Ning seda paljalt sellega et eelistasid asjaajamistes (kaubavahetus, kohalik poliitika) tutsisid. Miks?

19. 1828. aastal sai René Caillié Pariisi geograafiaseltsilt 10000 frangise preemia oma saavutuste eest, kuid tema tervis oli kaunis läbi ligi 5000km pikkusest kurnavast ettevõtmisest. 1830. a. kirjutas ta tänapäevani autoriteetse kolmeköitelise teose, koostas atlase ning suri 39-aastaselt. Mis oli see kuni selle ajani eurooplaste jaoks poolmütoloogiline sihtkoht, kuhu Caillié esimese mittemoslemina jõudis ja sealt ka eluga tagasi tuli. (see oli eelduseks preemia nõutamisel)

20. Lõuna-Aafrika rahvusviinamarjaks peetav viinamari saadi 1925a. Cinsault´i ja Pinot Noir´i marjade ristamisel ja teda kasvatatakse ainult LAV-s. Mis nime kannab see punane LAV rahvusviinamari.

21. Nimetage see kuiv poolkõrbestunud ala Lõuna-Aafrikas, mille sõna tuleneb khoisani keelest. Tänapäeval on selle elanike põhitegevusala lammaste karjatamine, kuid tõusuteel on ka turism ja jahifarmindus.

22. 2009 a. teenindas see Aafrika lennujaam 17,445,271 reisijat olles sellega Aafrikas esimesel kohal. Maailma mastaabis jääb tal aga Top 50 hulka jõudmiseks puudu veel kõigest 7 miljonit reisijat aastas. Mis lennujaamast käib jutt?

23. 5. veebruaril 1985 kirjutasid linnapead Ugo Vetere ja Chadi Klibi alla sõpruslepingule ja lõpetasid ametlikult 2130 aastat kestnud sõja. Millise sõja?

24. Serengeti RP asub Tansaania ja selle suuruse (26000 km²) kehtestamisel arvestati ühe loomaliigi liikumis- ja toimetulekuterritooriumi. Mis looma vajadusi arvestati. (RP loomisel oli neid loendatud ühes karjas kuni 7 miljonit).

25. HELIKÜSIMUS : Küsime allpool toodud laulu esimest rida, mis on ühtlasi ka pealkirjaks. Selle laulu kirjutas kirikulauluna 1897. aastal Johannesburgi kooliõpetaja Enoch Sontonga. 1925 sai Aafrika rahvuskongressi hümniks, 1994. aastast moodustab osa LAV hümnist. Saharast lõunapoolses Aafrikas on peaaegu igas riigis kohalikus keeles variant – Tansaania „Mungu Ibariki Afrika“ (rahvushümn) , Zambias „Lumbanyen´i Zambia“ (rahvushümn), Zimbabwes „Ishekomborera Africa“ (hümn 1980-1994). 1985. aastal kirjutas Nambias töötanud misjonär Jaakko Löytty ka soomekeelsed sõnad („Kuule, Isä taivaan“)

.....
Maluphakam´upondo lwayo
Yizwa imithandazo yethu
Usikelele

Refrään: Yihla Moya, Yihla Moya
Yihla Moya Oyingwele

31. Kes on see legendaarne kuju (1934-2002)? Pärines raudteelaste perekonnast, tänu andekusele pääses portugalikeelsesse erakooli. Üritas õppida meditsiini Lissaboni ülikoolis kuid sattus oma sidemete tõttu Angoola vabastusliikumisega salapolitsei tähelepanu alla. Aastal 1964 asutas UNITA ja pühendus täielikult vabadusvõitlusele. Pärast Angoola iseseisvumist jätkas võitlust marksistliku valitsuse vastu. Oli heades suhetes Washingtoniga, kus teda peeti külma sõja võtmefiguuriks kolmandas maailmas. Pääses eluga paljudest lahingutest ja atendaatidest, hukkus 2002 aastal väidetavalt LAV ja Iisraeli salateenistuste kaasabil. Hinnangud tema isikule olid vastukäivad, vastased nimetasid teda võimuahneks sõjaõhutajaks; pooldajad pidasid euroopaliku hariduse saanud ja seitset keelt valdavat küsitavat ainukeseks alternatiiviks Angoola marksistlikule valitsusele.
32. Lõuna-Tuneesias, Tozeur'i linna lähedal, toimus osa ühe tuntud ameerika filmi võtetest. Filmis kujutatud kohanimi on inspireeritud lähedalasuva küla (*Tataween*) nimest. Mis filmiga on tegu?
33. Ilmselt esimene selle haigusnähu ohver oli Egiptuse vaarao Menes, kes suri herilasehammustuse tagajärjel aastal 2641 e.m.a. Organismi muutunud reaktiivsust iseloomustava termini võttis 1906. a. kasutusele Viini lastearst Clemens von Pirquet. Mis termin see on, mis võtab ühe sõnaga kokku viiendikul kuni veerandil Maa elanikel esinevad vaevused.
34. 1497.a 25. detsembril purjetas Vasco da Gama teel Indiasse piki Aafrika rannikut ning andis nähtavale ilmunud maa-alale kohase nime, mis sai 19. saj. ka 3 aastat omaette riik olla. Mis piirkond?
35. Millise Aafrikas asuva pealinnaga on tegemist? See asutati 1822. aastal nime all **Christopolis**. Hiljem aga nimetati ümber aastatel 1758 – 1831 elanud riigimehe järgi.
36. Kuigi esivanemate ja surnute kultuste ilminguid leidub igal pool, on üks Aafrika rahvas viinud selle äärmuseni. Neil tähistatakse iga mõne aasta tagant “surnute ümberpööramise” tseremoniat. Suurte pidustuste saatel kaevatakse esivanemate surnukehad üles, luud puhastatakse ja mähitakse uude surilinnasse. Kombetalitus on perekonnale väga kuluka, kuid pidamata jätta seda mingil juhul ei saa, sest esivanemate õnnistuse kaotamise kõrval ähvardab ka kaaskodanike halvaks panu ja sotsiaalne tõrjutus. Milline rahvas sellist kombetalitust läbi viib?
37. Sel kolme riigi piires Rift Valley põhjas asuval järvel on mitu nime, näiteks Basso Narok või Nefriitmeri (roheliste vetikate järgi). Suurim sissevool on Omo jõgi. Väljavool puudub, seega vesi muutub pidevalt soolasemaks. Sibilo rahvuspargis järve idakaldal elab üks maailma suurimaid Niiluse krokodillide populatsioone üle 10000 elukaga. Mis on selle Aafrika ühe kalarikkaima järve tuntum nimi?
38. Milline Aafrika riik võeti viimasena FIFA täisliikmeks? Osales ka 2010. aasta MM-kvalifikatsiooniturniiril, pärast 2 kaotust eelringis (väravate vahega 2-10) langes edasisest konkurentsist välja.
39. Millise riigiga on tegemist? Kuigi poliitiliselt ebastabiilne, suhteliselt isoleeritud ja majanduslikult ühekülgsest arenenud, on kirjaoskuse protsent riigis Aafrika kõrgeimaid – 86% (Seisellidel 92, LAV-s 86). Ka on riik Musta Aafrika etniliselt ühtseim – 85% riigi elanikonnast moodustavad bantu keelt kõnelevad fangid. Riigi majanduskasv on olnud viimase 15 aasta jooksul kiireim maailmas, 1997 aastal rekordiline 151,5%. Tööstuse osatähtsus majanduses on 90,6%. Raudteid ei ole. Maanteid 2880 km. 1 rahvusvaheline lennujaam. Sisemajanduse koguprodukt 1 elaniku kohta \$17900 (2009) President (viimati tagasi valitud 95,4% häältega) Teodoro Obiang Nguema Mbasongo.
40. 1990-te algul avastas Ulmi Kohtumediitsiini Instituudi toksikoloog Svetlana Balabanova mitmetest Egiptuse muumiatest keemilisi aineid, mida seal kohe mitte ei oleks tohtinud leida. Avastus viitab sellele, et juba tuhandeid aastaid tagasi toimus kaubavahetus Aafrika ja Ameerika vahel, sest taimed, mis sisaldavad muumiates leitud kemikaale, Aafrikas ei kasva. Nimetage need 2 alkaloidide hulka kuuluvat kemikaali, mis on sundinud meid meresõidu ajalugu ümber hindama.

41. Nimetage see Lääne-Aafrika populaarsemaid toite (traditsiooniline on veisefilee kuubikud maapähklikastmes), mis on eelkõige populaarne Senegalis ja Gambias, kuid levinud nüüdseks kogu Lääne-Aafrikas. Saadaval ka Tallinnas African Kitchen'i restoranis põhiroana. Mis roast on jutt?
42. Millise salapärase nähtusega on tegemist? Seda tunti juba antiikajal, esimene tähelepanek pärineb Aristoteleselt, uusajast pärinevad kirjeldused Baconilt ja Descartes'ilt. Tänapäeva teaduse jaoks taasavastas nähtuse juhuslikult Tansaania koolipoiss Erasto Mpemba. Tema järgi nimetatakse nähtust "Mpemba efektiks" või ka "neegripoisi efektiks". Ammendavat teadusliku seletust nähtusele ei ole leitud siiani.
43. Millist linna võib pidada kõige kuumemaks vähegi märkimisväärse elanikkonnaga asustatud punktidest? Hetkel umbes 35000 elanikuga linna paremad päevad jäävad Ottomani impeeriumi aega, kui linn oli Habeshi provintsi pealinn. Sellest ajast pärineb ka vanalinn, mis on imekombel üle elanud mitmed sõjad ja looduskatastroofid. Kuni 1991 oli Etioopia ainus sadamalinn. Pärast Eritrea iseseisvumist ei ole eriti jalgu alla saanud, kuna Etioopia kasutab oma kaupade väljaveoks nüüd parema meelega Djibouti sadamat.
44. Haapsalu paarismängus mainiti Kongo DV ühte tähtsamat maavara – kolumbiit-tantaliit (coltan). Milline on aga teine, peamiselt riigi idaosas leiduv mineraal ja millist samuti elektroonikatoodete valmistamiseks hädavajalikku metalli sellest saadakse? Kuna küsitava metalli varud mujal maailmas hakkavad otsa lõppema (näiteks ammandati Cornwallis leidunud maardlad juba antiikajal), käib rabamine ebaseaduslikult ja relvastatud rühmituste kontrolli all. Maak viiakse peamiselt Aasias asuvatele tootjatele eralennukitega, ebainimlikes tingimustes töötavatele kaevuritele jäävad aga kopikad. See muidugi ühtegi arvutitootjat ega -kasutajat ei morjenda.
45. HELIKÜSIMUS : Millisele üldtuntud teksti suahiilikeelne tõlge on kuuldava loo sõnadeks. Vihjeks: loo autor, Christopher Tin, kirjutas selle 2005 aastal arvutimängule Civilization 4 (2007. aastal võitis Tin selle eest ka auhinna). Peale mängu avaldamist on loost saanud omaette kultus amatöörkoorilauljate seas üle terve maailma.

